

รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

A Model for Knowledge Management for Teacher Development on Virtues and Ethics,
Tetsaban 3 School (Ban Bo School), Mueang Kanchanaburi Municipality, Kanchanaburi Province.

สกุณา ปันทอง¹
Sakuna Panthong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้ 2. นำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3. ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4. พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ 5. ศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานครูเทศบาล ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 55 คน จากโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย สายงานบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และสายงานการสอนในสถานศึกษา จำนวน 51 คน การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การจัดการความรู้การพัฒนาครู และใช้แบบสอบถามมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดทำเป็นร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ระยะที่ 2 นำเสนอร่างรูปแบบ (Proposed Model) การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (Focus Group) พิจารณาความเหมาะสมเป็นไปได้ของรูปแบบ ระยะที่ 3 การทดลองใช้ ประเมิน และพัฒนารูปแบบ โดยนำรูปแบบ ดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพัฒนารูปแบบ โดยสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Focus Group) จำนวน 24 คน ระยะที่ 4 การศึกษาผลการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาแล้วกับกลุ่มตัวอย่างเดิมอีกครั้ง ติดตามผลโดยใช้แบบสะท้อนคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครู และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัย (Focus Group) จำนวน 24 คน

ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นลำดับสูงสุด รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาล

¹ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

¹ Deputy Director of Specialization Tetsaban 3 School (Ban Bo School), Mueang Kanchanaburi Municipality, Kanchanaburi Province

เมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีการพัฒนารูปแบบ โดยปรับขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ เป็นการแสวงหาความรู้ ผลการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาแล้ว ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทุกเรื่องไปในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ต้องใช้การปฏิบัติโดยเครือข่ายการจัดการความรู้ได้แก่ ความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารต่อกัน เป็นกลไกการพัฒนา และมีวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และการทำงานเป็นทีมงาน เป็นปัจจัยเสริมให้การจัดการความรู้สำเร็จดีขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the needs for developing teachers through knowledge management, 2) propose a model for teacher development on virtues and ethics, 3) evaluate an appropriateness level of the model for teacher development on virtues and ethics, 4) develop the model for teacher development on virtues and ethics, 5) study the results of teacher development on virtues and ethics after implementing the model with the teachers of Tetsaban 3 School (Ban Bo School), Mueang Kanchanaburi Municipality, Kanchanaburi Province. The research sample consisted of 55 teachers selected in the academic year of 2015 through the purposive sampling method including 4 school administrators, and 51 teachers. The research procedure was divided into 4 phases. Phase 1 was on a content analysis of knowledge management for teacher development using a five-rating scale questionnaire to explore the needs for teacher development and analyzing the obtained data to determine statistical mean and standard deviation. A model for knowledge management for teacher development on virtues and ethics was subsequently drafted. In Phase 2, a drafted model for teacher development on virtues and ethics was proposed for consideration in a focus group of 10 experts. Phase 3 was concerned with the model implementation, evaluation and development. The proposed model was implemented with the sample group using a five-rating scale questionnaire to evaluate the appropriateness of the model and the data were analyzed to find statistical mean and standard deviation. The model was developed in a focus group of 24 co-researchers. Phase 4 was studying the results of teacher development on virtues and ethics after implementing the developed model for knowledge management with the same sample group. The follow-up method was done through investigating reflective thinking and behavioral changes on virtues and ethics , and an in-depth interview of 24 co-researchers.

The research results revealed that the teachers' needs in teacher development on virtues and ethics using the model for knowledge management was at the highest level. The model consisted of 6 steps including 1), knowledge identification, 2) knowledge exchanges, 3) knowledge creation, 4) knowledge storage, 5) knowledge utilization, and 6) knowledge evaluation. As for the appropriateness of the model for knowledge management for teacher development on virtues and ethics at Tetsaban 3 School (Ban Bo School), Mueang Kanchanaburi Municipality, Kanchanaburi Province, the result indicated that as a whole, it was appropriate at a high level, but the third step of the model was modified from knowledge creation to knowledge acquisition. It was also found out that Teachers' behavioral changes on virtues and ethics were improved in every aspect. Moreover, knowledge management for teacher development on virtues and ethics needed an operation of knowledge management network; namely, collaboration, interaction, communication as development mechanism, as well as vision, leadership, and teamwork as supplementary factors to bring more success to knowledge management.

Key words : knowledge management, ethics development

บทนำ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งในการจัดการศึกษา ให้บรรลุความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ดังปรากฏในมาตรา 52 ถึงมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติ ที่ได้มีการกำหนดให้มีการปฏิรูปครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ และเน้นยุทธศาสตร์ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นกลไกในการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เน้นให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครู ทั้งนี้การจัดการศึกษาให้บรรลุความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ข้าราชการครูเป็นกลไกสำคัญที่สามารถช่วยขับเคลื่อนพลังความร่วมมือ พลังความคิดจากทุกภาคเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนอันเป็นหน้าที่หลักของข้าราชการครูซึ่งต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกและกระแสปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จึงเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบัน การพัฒนาครู ให้เป็นผู้นำการเรียนรู้มีความจำเป็น เครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาครูคือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) โดยปัจจัยการผลิตที่สำคัญทางเศรษฐกิจจะเปลี่ยนจากทุน ทรัพยากรทางธรรมชาติ และแรงงานมาเป็นความรู้ (Knowledge) องค์การทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางด้านการบริหารการศึกษาเกิด การเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เกิดการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดในการบริหารและ การจัดการอย่างมาก ส่งผลให้ผู้บริหารทั้งในภาครัฐ และเอกชน

ต้องมีการปรับตัว และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (พสุ เดชะรินทร์, 2547) แนวคิดทางการจัดการความรู้เป็นแนวคิดหนึ่งที่ไม่ได้มองว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดอีกต่อไปแต่เป็นความรู้ (Knowledge) ที่องค์กรและบุคคลในองค์กรต้องตระหนัก มีตัวอย่างที่ชัดเจนในกรณีนี้ได้แก่การที่บุคคลแต่ละคนในองค์กรเมื่อทำงานถึงช่วงอายุหนึ่งก็ต้องมีการเกษียณอายุ ซึ่งการเกษียณอายุนั้นสิ่งที่องค์กรสูญเสียไปไม่ใช่เพียงแค่บุคคลหนึ่งเท่านั้นแต่เป็นความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลผู้นั้นที่สั่งสมมานานนับสิบ ๆ ปี ด้วยความสำคัญดังกล่าวทำให้องค์กรหลาย ๆ แห่งในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ภายในองค์กรมากขึ้นทุกขณะ (พสุ เดชะรินทร์, 2546)

กองการศึกษา เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 แห่ง ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จากรายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2558 มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาครูในการส่งเสริมจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ และ ต่อเนื่อง และมาตรฐานที่ 16 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ในภาพรวมผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้เรียนขาดความตระหนัก ขาดความรับผิดชอบ และไม่มี ความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ขาดเทคนิคและวิธีการถ่ายทอดที่กระตุ้นความสนใจ ขาดสื่อการเรียนรู้

โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จัดการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการศึกษามุ่งเน้นการบริหารงาน 4 งาน คือ 1) งานการบริหารวิชาการ 2) งานการบริหารงบประมาณ 3) งานการบริหารงานบุคคล และ 4) งานการบริหารทั่วไป เป็นหน่วยงานราชการ

ยึดหลักการบริหารงานแบบการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 ซึ่งการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ประจำปีการศึกษา 2558 และสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) ประจำปีการศึกษา 2557 ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงในด้านครูนั้น ส่วนหนึ่งมีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ตามแนวทางในการจัดการศึกษาในมาตรฐานที่ 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด อย่างไรก็ตามได้มีการปฏิรูปพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาผู้ใหม่หลายๆ รูปแบบ

ดังนั้นด้วยสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มทางการบริหาร และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกิดขึ้นในอนาคตดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) มีหน้าที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของครู ทั้งทางกาย และวาจา ในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ทั้งใน และนอกสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พิจารณาเห็นว่า จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษิตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู โดยใช้การจัดการความรู้ โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

5. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู โดยใช้การจัดการความรู้ เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แนวคิดการจัดการความรู้การพัฒนาครู และศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ระยะที่ 2 การนำเสนอร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) ระยะที่ 3 การทดลองใช้ประเมิน และพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ใช้การติดตามสังเกตการนำเสนอกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู (Km Fair) ใช้การประเมินความเหมาะสม และพัฒนารูปแบบ โดยสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย รูปแบบ (Focus Group) ระยะที่ 4 ศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนา

คุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ใช้การสะท้อนคิด และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยผสมเป็นแบบ Multiphase Design (Mixed –Method Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากหลักการแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

2. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ได้แก่ แบบสอบถามประกอบการสนทนากลุ่ม เรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยจากหลักการแนวคิดที่ได้จากการศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ และการพัฒนาครู จำนวน 30 ข้อ

3. เทปบันทึกเสียงการสนทนากลุ่ม เรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4. คู่มือรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

5. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยจากหลักการแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.95

6. แบบสะท้อนคิด เรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยจากการสังเกตติดตามประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 ข้อ

7. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่สร้างขึ้นโดย ผู้วิจัยสำหรับใช้สัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 2 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

การเก็บข้อมูลในระยะที่ 1

การดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาครูไปให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แจ้งไปยังโรงเรียนที่พนักงานครู เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 ฉบับ พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บข้อมูลในระยะที่ 2

การดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกประเด็นใน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การถอดความจากเทปการสนทนากลุ่ม และการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน แสดงความคิดเห็นโดย Check List ลงในแบบถามประกอบการสนทนากลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ได้รับแบบถามคืน จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บข้อมูลในระยะที่ 3

การดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะที่ 3 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาครูไปให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แจ้งไปยังโรงเรียนที่พนักงานครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 ฉบับ พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผู้วิจัยบันทึกเทปการสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Focus Group) จำนวน 24 ท่าน ถอดความจากเทป บันทึกผลการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์เอกสารรายงานผลการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูสรุปลงตาราง

การเก็บข้อมูลในระยะที่ 4

การดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะที่ 4 แบ่งเป็น

ขั้นตอน

1. ผู้วิจัย นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ไปให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แจกไปยังโรงเรียนที่พนักงานครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 ฉบับ พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัย ณ สถานที่ปฏิบัติงานรวม จำนวน 24 คน นำข้อมูลมาประมวลผลจัดทำรายงานวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index B), หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability), หาค่าอำนาจการจำแนก ของแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale), หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิธีของ Cronbach, หาค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู โดยใช้การจัดการความรู้ โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.67$) และมีรายการความต้องการพัฒนาตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.97$) การสร้างความรัก และความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.88$) การมีเจตคติที่ดี รัก และศรัทธาอาชีพครู ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.88$) การหลีกเลี่ยงไม่หลงมัวเมาในอบายมุข ($\mu = 4.15$, $\sigma = 1.10$) และการมีความขยัน ประหยัด อดทนอดกลั้นและรู้จักการให้อภัยบุคคลอื่น ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.98$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้

ผลการวิจัยระยะที่ 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.61$) และเมื่อพิจารณา รายขั้นตอน พบว่า ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.64$) รองลงมา คือ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.64$) ขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.52$) ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.66$) ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.60$) และขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.58$) ตามลำดับ

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีการปรับขึ้นการสร้างความรู้เป็นขั้น การแสวงหาความรู้ ปรับปรุงคำนิยาม และใช้พลังเครือข่ายจัดการความรู้ ได้แก่ ความร่วมมือช่วยเหลือภายในโรงเรียน การปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารทางเครือข่ายสังคมเสมือน "ล้อการพัฒนาครู" (Teacher Developing Wheel) และมีปัจจัยเสริมสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และทีมงาน การจัดการความรู้ในแต่ละขั้นตอน ได้ปรับปรุงคำนิยามให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการความรู้ที่ปฏิบัติจริง ดังนี้

ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ คือ กระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการมีความรู้ และชี้ให้เห็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวเองที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนางาน และเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การเป็นผู้นำที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าเริ่มต้นสิ่งใหม่ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เกิดผลดี โดยมีขั้นตอนดำเนินการ คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู การ

กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน การจัดทำคู่มือ/แนวทางดำเนินงาน การดำเนินการพัฒนาและสรุปผล

ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การนำความรู้ที่มีอยู่ของแต่ละคนมาเล่าสู่กันฟังด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ทราบถึงวิธีการ ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จของคนอื่น ซึ่งอาจเป็นคนที่อยู่ภายในหรือนอกโรงเรียนที่มีความรู้และความชำนาญในเรื่องนั้นๆ เพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของตน ทำให้เกิดเครือข่ายการจัดการความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีขั้นตอนดำเนินการ คือ การศึกษาข้อมูลของผู้มีความรู้ความสามารถ การสอบถามเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ การนำเสนอ เผยแพร่ผลงาน

ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการแสวงหา หรือความรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามาสังเคราะห์หรือประยุกต์เพิ่มเติมเป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาครูของสถานศึกษา เป็นการพัฒนาความรู้จากตัวอย่างหรือวิธีปฏิบัติที่ดีหรือต่อยอดหรือยกระดับความรู้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ คือ การสรุปความรู้ที่มีอยู่เดิมของตนเองจากการศึกษาหรือประสบการณ์ที่มีอยู่โดยนำมาเขียนในลักษณะเทคนิควิธีการหรือขั้นตอนเทียบเคียงความรู้ของตนกับภูมิปัญญาภายนอกที่ได้รับสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ รู้จักพัฒนาตนเองยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นมีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่เรียนรู้และรู้จักวิธีการเรียนลัดและต่อยอดความรู้เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ คือ กระบวนการนำความรู้ที่ได้จากการสร้างขึ้นและแสวงหาความรู้ มาจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น และการนำออกไปใช้โดยต้องรวบรวมและจัดระบบการเก็บ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ จัดเป็นศูนย์รวมความรู้ (Knowledge Center : KC) จัดอยู่ในรูปเอกสาร แฟ้ม กล่องงาน หรือในคอมพิวเตอร์ตามสาระการพัฒนา และภารกิจงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรู้จักคิดเป็นระบบ ทำงานเป็นทีม และรู้จักออกแบบ และวางแผนในการเก็บรักษาความรู้

ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ คือ การนำองค์ความรู้ใหม่ที่สังเคราะห์แล้ว ซึ่งจัดเก็บไว้เป็นระบบหรือที่ได้รับจากการเผยแพร่ไปใช้พัฒนาครูตามองค์ประกอบความต้องการจำเป็นพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ การจัดทำคู่มือ/แนวทางดำเนินงานการ

จัดการความรู้พัฒนาครูการสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้สถานศึกษา การนำการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติจริง

ขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ คือ กระบวนการสังเกต ติดตาม ประเมินผล การนำการจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาครูตามความต้องการจำเป็นของครู เพื่อหารูปแบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยมีขั้นตอนดำเนินการคือ การสังเกตติดตามพฤติกรรม การปฏิบัติงานของครู การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้ การพัฒนารูปแบบ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยระยะที่ 4 การศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทุกด้านไปในทางที่ดีขึ้น การพัฒนาครูเกิดประสิทธิผลตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด ทำให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมไปในทางที่ดีขึ้นทุกเรื่อง ครูโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 5 เรื่อง ในทางที่ดี ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และนักเรียนทุกคน การสร้างความรัก และเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน ครูเข้าใจผู้เรียนมากขึ้นสามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองครูมีพฤติกรรมการเข้าออกสอนตรงเวลาตลอดงานในหน้าที่เสร็จทันกำหนดเวลา การหลีกเลี่ยงไม่หลงมัวเมาอบายมุข ครูส่วนหนึ่งได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางไกลอบายมุขและหันหน้ามาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อหน้าที่มากขึ้นการมีความอดทนอดกลั้น ขยัน ประหยัดและรู้จักการให้อภัย ครูได้ทบทวนพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันและได้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาตนเองตลอดเวลา การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ครูมาปฏิบัติงานทันเวลา และตรงเวลานัดหมายทำให้เกิดบรรยากาศเอื้อต่อการทำงาน การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ครูมีมาตรฐานในด้านการวางตัวที่เหมาะสม เช่น การแต่งกาย การพูดจา เป็นแบบอย่างกัน และกันในการเรียนรู้และเป็นต้นแบบแก่ผู้เรียน การมี เจตคติที่ดีและศรัทธาอาชีพครู ครูปฏิบัติตน ปฏิบัติงานสอดคล้องจรรยาบรรณวิชาชีพครู การใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ ในครั้งนี้ทำให้ครูได้เรียนรู้ และทบทวนพฤติกรรม การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีต่อกันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่าง

ต่อเนื่องเป็นผลดีต่อครู และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัยในภาคสนาม พบว่า โดยภาพรวมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมไปทางที่ดี

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบประเด็นสำคัญที่จะนำเสนออภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้

ผู้วิจัยสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้ พบว่า ครูต้องการพัฒนาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นลำดับสูงสุด ซึ่งประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง การสร้างความรัก และเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน การมีเจตคติที่ดี รักและศรัทธาอาชีพครู การหลีกเลี่ยงไม่หลงมัวเมาอบายมุข และการมีความขยัน ประหยัด อดทนอดกลั้น และรู้จักการให้อภัยบุคคลอื่น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโดยใช้การจัดการความรู้เพื่อต้องการให้ครูเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายความรู้ที่ต้องการพัฒนามาร่วมกันซึ่งเชื่อว่าจะส่งผลให้การวิจัยเกิดประโยชน์ต่อครูเองและทำให้การวิจัยได้รับความร่วมมือมากขึ้น สอดคล้องผลงานวิจัยของ แก้วเวียง นานาผล (2551,บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ตัวแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มี 6 กระบวนการ คือ 1) การกำหนดเป้าหมายและการบ่งชี้ความรู้ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การจัดเก็บความรู้ 5) การนำความรู้ไปใช้ 6) การติดตามตรวจสอบประเมินความรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ครูมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครู และนักเรียนได้องค์ความรู้ใหม่ที่ผลิตเป็นชิ้นงาน และมีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน มีบรรยากาศการทำงานดีขึ้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องจากปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามาในสังคมไทยอย่างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วในด้านสังคม และวัฒนธรรมอย่างมากมาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้

มีความคิด และการกระทำที่ถูกต้องดีงาม สามารถนำไปใช้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่สภาพปัจจุบันคุณภาพการศึกษาไทยตกต่ำอย่างต่อเนื่อง เกิดปัญหาด้านสังคมและเยาวชนมากขึ้น ดังนั้น ในท่ามกลางแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูจึงมีความสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ให้ครูมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้สามารถพัฒนาตนเองดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูซึ่งเป็นแกนสำคัญของชีวิตและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนซึ่งครูตระหนักและเห็นความสำคัญกับการพัฒนาด้านนี้ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมภณี (2543 : 123) เน้นถึง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ข้าราชการ ว่าสามารถดำเนินการได้ คือ การป้องกันปัญหาอันก่อให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรม โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มิให้บุคคลทำความชั่วหาผลประโยชน์ ขจัดแหล่งอบายมุข ประกาศเกียรติคุณให้รางวัลยกย่องผู้กระทำความดีให้ปรากฏต่อสาธารณชน

ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยครั้งนี้ ครูมีความต้องการด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นลำดับสูงสุด มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วดังกล่าวแล้ว ซึ่งครูเป็นผู้นำจิตวิญญาณให้กับผู้เรียน มีความจำเป็นต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคนและครองงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทั้งต่อตนเอง ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อันส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี และสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาที่ต้องพัฒนาศักยภาพให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาครูด้านคุณธรรมจริยธรรมยุคปัจจุบันต้องเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูและมีส่วนร่วมดำเนินการพัฒนาโดยใช้การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู จึงจะสามารถพัฒนานตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ครู บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

2. ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู

จากผลการวิจัย พบว่า การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รูปแบบการจัดการ

ความรู้เพื่อการพัฒนาครู ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ และจากการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวแล้ว โดยภาพรวมทุกขั้นตอน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.61$)

สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัย ได้วางแผนการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดทำคู่มือแนวทาง การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และนำรูปแบบแบบที่ได้มาทดลองใช้ และพัฒนาภายในโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้โมเดล และเครื่องมือจัดการความรู้ชุดธารปัญญา ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมมาเป็นแนวทางการจัดการความรู้ โดยจัดการความรู้ตามความต้องการในการพัฒนาของครู และสัมพันธ์กับพันธกิจขององค์กรสถานศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายของการจัดการความรู้ (หัวปลา) คือคุณธรรมจริยธรรมตามความต้องการของครู และจัดกิจกรรมการสร้างและใช้ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ในขณะที่เดียวกันก็จะมีการใช้ความรู้จากภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นเครือข่ายการจัดการความรู้ การแสวงหาความรู้จากภายนอก มีการเลือกความรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการ ส่วนความรู้จากภายใน หรือความรู้ฝังลึก จะต้องมีการค้นหา ปรับปรุง แก้ไข จัดเก็บ และนำออกมาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เหมาะสมกับงาน เกิดเป็นนวัตกรรมหรือการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) นำไปใช้งานได้ซึ่งทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทำให้ได้ข้อมูลที่มีการพัฒนา เพื่อการปรับปรุง จึงส่งผลให้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิม แก้ว ธรรมรักษ์สกุล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสมัย จังหวัดลำปางพบว่า กระบวนการเรียนรู้ ต้องมีที่มาของการสร้างความรู้ การจำแนก การจัดเก็บ การนำไปใช้ การแลกเปลี่ยน และการประเมินผลความรู้ที่ผ่านการสกัดขุมความรู้ของบุคคลที่ฝังอยู่ในตัวเอง

ผสมผสานกับความรู้ที่มีอยู่ภายนอก เกิดความเหมาะสมกับบริบท มีการปรับปรุงพัฒนางานให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ผู้วิจัย เห็นว่าการบ่งชี้ความรู้เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเริ่มต้นของการจัดการความรู้ ควรให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายความรู้ ต้องการของการพัฒนา และร่วมกำหนดวิธีการเดินสู่เป้าหมายนั้นๆ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบถาม ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทั้งนี้จะทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัชวาล วงศ์ประเสริฐ (2548) กล่าวถึง การกำหนดเป้าหมายความรู้ (Knowledge Goals) จะเป็นตัวกำหนดงาน ในด้านการจัดการความรู้ สิ่งนี้จะเป็นตัวกำหนดว่าองค์กรหรือหน่วยงานใดควรจะสร้างศักยภาพและความสามารถในการใด และจะสร้างให้อยู่ในระดับใด ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศ และวัฒนธรรมในการใฝ่หาความรู้ และจะนำไปสู่องค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการวางแผนเป้าหมายในด้านความรู้เชิงนโยบาย และการวางแผนในด้านการขยายฐานข้อมูลและความรู้ขององค์กรในเชิงการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานจริงสอดคล้องกับ วิจารย์พานิช (2548) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายและความต้องการที่ชัดเจน การบ่งชี้ความรู้เป็นกระบวนการหนึ่ง ที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร ซึ่งเป็นความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และยังชี้ถึงความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ทำให้รู้จักตนเองว่ามีความรู้ อยู่ ณ จุดใดเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาผู้วิจัยตระหนักในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้วางแผนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เริ่มจากสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้ทราบเป้าหมายการจัดการความรู้ ทำให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายจัดการความรู้ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ อันเกิดจากวิสัยทัศน์ร่วมในความต้องการพัฒนาของครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และดำเนินการจัดการความรู้ตามแนวทางดำเนินงานที่ทุกคนร่วมกำหนด และร่วมปฏิบัติงานโดยเครือข่ายความร่วมมือภายในโรงเรียน จึงเป็นผลให้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังกล่าวมีความเหมาะสม

สม อยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการพัฒนารูปแบบแตกต่างจากรูปแบบเดิม โดยขั้นการสร้างความรู้เปลี่ยนเป็นการแสวงหาความรู้ นอกนั้นคงเดิม และปรับปรุงคำนิยามเชิงปฏิบัติการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายความต้องการพัฒนา การหาความรู้มาพัฒนาสิ่งที่ต้องการ โดยการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่สำเร็จ สกัดเป็นแก่นความรู้ประเมินบ่งชี้ความรู้ของตนและนำความรู้มาพัฒนาตนเอง

ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การนำความรู้ที่มีอยู่ของแต่ละคนมาเล่าสู่กันฟังด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อนำวิธีการดีไปใช้แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนทำให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันและกันในการทำงาน

ขั้นที่ 3) การแสวงหาความรู้ คือ การนำความรู้ใหม่ที่ได้รับจากบุคคลอื่น จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ และจากการนำประสบการณ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการทำงาน

ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ คือ การนำความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่มาจัดรวบรวมเป็นระบบไว้ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ได้สะดวกโดยจัดทำเป็นคู่มือ/แนวทางดำเนินงานหรือเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ คือ การนำความรู้ที่สังเคราะห์แล้ว ซึ่งจัดเก็บอย่างเป็นระบบไปใช้พัฒนาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตามความต้องการของครู

ขั้นที่ 6) การประเมินประเมินผลความรู้ คือ การศึกษาความเหมาะสมของการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู และการสะท้อนคิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู ตลอดจนการสังเกตติดตามและสัมภาษณ์การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Focus Group) มีความเห็นว่า พลังเครือข่ายการจัดการความรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การติดต่อสื่อเครือข่ายทางสังคมเป็นกลไกช่วยให้การ

ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการความรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู โดยมีปัจจัยเสริมสนับสนุน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม(Shared Vision) ภาวะผู้นำ (Leadership) และทีมงาน (Team Working) สอดคล้องแนวคิดของ Tobin (2003, p. 23) เสนอไว้ว่า การจัดการความรู้เป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ มีการวางแผนร่วมกัน ต้องทำงานเป็นทีมแบบบูรณาการ มีความเข้าใจวัฒนธรรม และบริบทขององค์กรและลงสู่การปฏิบัติการให้เข้ากับระบบที่มีอยู่นอกจากนี้ ยังสอดคล้องแนวคิดการจัดการความรู้ของ Nonaka (1994) มีความเห็นว่ากระบวนการจัดการความรู้มี 3 ด้านหลัก คือ การสร้างความรู้ (Knowledge Generation) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Codification) และการถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Transfer) การสร้างความรู้ เป็นกิจกรรมการสร้างเนื้อหาความรู้ใหม่หรือการสร้างทดแทนเนื้อหาความรู้ที่มีอยู่เดิมขององค์กร ซึ่งเน้นความสำคัญของกระบวนการในระดับบุคคลและกลุ่มในการสร้างความรู้ใหม่

สาเหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ไปจากรูปแบบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น อาจเนื่องมาจาก สภาพการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติงาน ประกอบกับ การจัดการความรู้ มีลักษณะเป็นพลวัตไม่หยุดนิ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบท สอดคล้องแนวคิด Van der Spek และ Spijkeret (1997) เห็นว่ากระบวนการจัดการความรู้เปรียบเสมือนการพัฒนา การเผยแพร่ การรวบรวม และการใช้ความรู้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ครั้งนี้ โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้ร่วมกันพัฒนารูปแบบ โดยการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม จนเกิดเครือข่ายความร่วมมือ การจัดการความรู้ครูในโรงเรียน (KM School Network) ทำให้เกิดภาพการร่วมมือ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครูร่วมกัน ส่งผลดีต่อการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาความรู้ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เป็นลักษณะการทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ ตลอดจนการใช้เครือข่ายทางสังคม (Social Network) เป็นปัจจัยเสริมขับเคลื่อนให้การพัฒนาครู ด้านคุณธรรมจริยธรรม สำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง (2550 :

บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ บุคลากรแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ ทักษะการทำงาน และประสบการณ์แตกต่างกัน มีการพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ เป็นรายบุคคล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันน้อย หลังจากได้มีพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประชุมบุคลากร ทำความเข้าใจการจัดการความรู้ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายการจัดการความรู้ จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วม ดำเนินการจัดการความรู้เน้นกิจกรรมการแสวงหาความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้กับโลกภายนอก การประเมินผลและปรับปรุงระหว่างการทำงาน เป็นต้น ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้พบว่า ทุกกลุ่มงานได้นำการจัดการความรู้ดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติงานมีเว็บไซต์เฉพาะของกลุ่ม ทุกกลุ่มปฏิบัติงานมีองค์ความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน มีศูนย์การจัดการความรู้ของเขตพื้นที่เพื่อใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนางาน และบุคลากรบุคลากรทุกกลุ่ม มีความพึงพอใจกระบวนการจัดการความรู้ระดับมากและบุคลากรทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการความรู้ประสบความสำเร็จในระดับมาก การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ครั้งนี้ เกิดพลังเครือข่ายการจัดการความรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การติดต่อสื่อเครือข่ายทางสังคม เป็นกลไกช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการความรู้ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครูสำเร็จยิ่งขึ้น สอดคล้องแนวคิดของ Seufert และคณะ (1999) ให้ความเห็นว่าเครือข่ายการจัดการความรู้ จะเป็นความร่วมมืออย่างหนึ่งซึ่งส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กว้างขวางขึ้น ทำหน้าที่คล้ายกับตัวกลางส่งความคิดใหม่ๆ โดยอาจมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาอำนวยความสะดวกเพื่อเชื่อมโยงผู้คนทุกมุมโลก เป็นการส่งผ่านความรู้ให้แก่กระจายออกไปใช้ในวงกว้าง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับบริบท สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ทำนองเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้พัฒนารูปแบบ การจัดการความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบท และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูภายในโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ครูได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงในการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ โดยอาศัยพลังเครือข่ายเครือข่ายจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นกลไกความร่วมมือช่วยเหลือภายในโรงเรียน มีปัจจัยเสริมสนับสนุน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และทีมงาน ทำให้การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สู่เป้าหมายการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประสิทธิภาพของการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทุกเรื่องไปในทางที่ดี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ในการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ โดยอาศัยพลังเครือข่ายจัดการความรู้ของโรงเรียน เป็นกลไกความร่วมมือช่วยเหลือภายในโรงเรียน มีปัจจัยเสริมสนับสนุนให้เกิดผลสำเร็จ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และทีมงาน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งกันและกัน และนำการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในการปฏิบัติตนด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 เรื่องมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และนักเรียนทุกคน การสร้างความรัก และเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียนครูเข้าใจ

ผู้เรียนมากขึ้นสามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองครุมีพฤติกรรม การเข้าออกสอนตรงเวลาตลอดจนงานในหน้าที่เสร็จทัน กำหนดเวลา การหลีกเลี่ยงไม่หลงมัวเมาบายนมุข ครูส่วนหนึ่งได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางไกลอบายมุข และหันหน้ามาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อนหน้าที่มากขึ้น การมีความอดทนอดกลั้น ขยัน ประหยัดและรู้จักการให้อภัย ครูได้ทบทวนพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน และได้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาตนเองตลอดเวลา การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ครูมาปฏิบัติงานทันเวลา และตรงเวลานัดหมาย ทำให้เกิดบรรยากาศเอื้อต่อการทำงาน การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ครูมีมาตรฐานในด้านการวางตัวที่เหมาะสม เช่น การแต่งกาย การพูดจา เป็นแบบอย่างกัน และกันในการเรียนรู้และเป็นต้นแบบแก่ผู้เรียน การมีเจตคติที่ดี และศรัทธาอาชีพครู ครูปฏิบัติตน ปฏิบัติงานสอดคล้องจรรยาบรรณวิชาชีพครู การใช้การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในครั้งนี้ ทำให้ครูได้เรียนรู้ และทบทวนพฤติกรรม การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีต่อกัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นผลดีต่อครู และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัย ในภาคสนาม พบว่า โดยภาพรวมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมไปทางที่ดี เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรม เช่น การทรม่เทปฏิบัติหน้าที่จนนักเรียนได้รับรางวัล การได้รับความร่วมมือที่ดี และยอมรับจากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา รูปแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ ศูนย์การจัดการความรู้ วัฒนธรรมในการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ที่ทำงานโดยใช้ความรู้มีการมีก้อย่างดี ความไว้วางใจ พลังร่วมการมีส่วนร่วม และการยึดหลักทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช ได้แก่ การศึกษา ข้อมูลอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงวัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วม ความซื่อสัตย์สุจริตอย่างจริงใจต่อกัน และรู้จักสามัคคี ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aharong (2009) ได้ศึกษา เรื่อง ทศนคติบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดการความรู้ พบว่า คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และสถานการณ์ที่เอื้อ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ภายในองค์กร และสอดคล้องกับ Aidemark (2007) ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การวางแผนการจัดการความรู้ด้วยแนวทางการสำรวจปัญหา พบว่า การจัดการความรู้ที่มีการวางแผนจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วดำเนินการตามแผนด้านการจัดการความรู้ ทำให้การจัดการความรู้เกิดความสำเร็จและเป็นประโยชน์ทั้งได้รับความร่วมมือด้วยดีการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ในครั้งนี้ เช่นเดียวกันผู้วิจัย ได้สำรวจสภาพความต้องการจำเป็นของครูทำให้ได้เรียนรู้ และวางแผนการจัดการความรู้ร่วมกันตลอดจนทบทวนพฤติกรรมหลังปฏิบัติงาน (After Action Review :AAR) และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีต่อกันระหว่างเครือข่ายสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องงานวิจัยของ Bennett และ O Brine (1994 :41-49) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการจัดการความรู้และการเปลี่ยนแปลงในองค์กร พบว่า องค์กรหรือโครงสร้าง สามารถสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการเปลี่ยนไปตามความต้องการของสิ่งแวดล้อม และความต้องการขององค์กรเอง การปฏิบัติหน้าที่ เช่น การสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานข้ามสายงาน และพบว่าการพัฒนาบุคคลหรือทีมงาน (Individual or Team Development) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงในองค์กรองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องหาวิธีการส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันองค์กรก็สามารถให้การปฏิบัติงานร่วมกัน แบบชุมชนปฏิบัติ(Communities of Practice) ที่มีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Marquardt และ Reynolds พบว่า ทีมงาน และเครือข่าย (Teamwork and Networking) เป็นปัจจัยเสริมสร้างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ต้องตระหนักถึงความร่วมมือ การแข่งขัน การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานที่สร้างพลังร่วมกันอันทำให้องค์กรอยู่รอดและเจริญเติบโต

จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยในภาคสนามพบว่า การจัดการความรู้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู โดยภาพรวมเป็นอย่างยิ่ง ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทุกเรื่อง สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรม โรงเรียนได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชน และจากการสะท้อนคิด ในประเด็นความคิดเห็น ต่อการใช้การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับมา จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สรุปได้ว่า ไม่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติต่อการใช้การพัฒนารูปแบบดังกล่าว เพราะส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติงานตามปกติของครู เพียงแต่กิจกรรมครั้งนี้ เป็นการจัดระบบการจัดการความรู้ให้ครู ได้เกิดการทบทวนพฤติกรรมการปฏิบัติตนการปฏิบัติงาน และเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นพลังความร่วมมือในการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของครูโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องแนวคิด Davenport และ Prusak (1998) ให้ความเห็นว่า เครือข่ายคือชุมชน ชุมชนของผู้ที่มีความรู้ และผู้ที่ต้องการความรู้ ซึ่งเป็นที่บุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันมารวมกัน เพื่อสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน ซึ่งเครือข่ายนั้นทำหน้าที่คล้ายกับท่อส่งความคิดใหม่ๆ โดยอาจมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เพื่อประสานงานกับผู้ที่มีความรู้ และผู้ที่ต้องการความรู้ เป็นการส่งผ่านความรู้ และผู้ที่ต้องการความรู้ เป็นการส่งผ่านความรู้ให้แก่กระจายออกไปในวงกว้างให้ถึงในกลุ่มคนที่ต้องการใช้ความรู้ นั้น และ Swan และคณะ (2000) สรุปว่า เครือข่าย ประกอบด้วย 1) ผู้นำหรือผู้ประสานงาน (Actors) มีหน้าที่สร้างรูปแบบการติดต่อสื่อสาร 2) ทรัพยากร (Resources) คือ การมีแผนการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งภายในหน่วยงาน และภายในเครือข่าย 3) กิจกรรม (Activities) คือ นำทรัพยากรที่มีอยู่ มาสร้างความสัมพันธ์ โดยผู้นำจะทำหน้าที่ประสานงาน กำหนดรูปแบบ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เพื่อสร้างกิจกรรมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในเครือข่าย การเรียนรู้ในเครือข่ายการจัดการความรู้ เป็นแบบมีส่วนร่วม ตรงกับความต้องการของสมาชิก มีลักษณะสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมสนองตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสมาชิกในเครือข่าย มีความตื่นตัวสนใจร่วมกิจกรรม เกิดความร่วมมือแลกเปลี่ยน และแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างเป็นธรรมชาติ

สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อันประกอบด้วย การจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่ง ขั้นที่1) การบ่งชี้ความรู้ ซึ่งเป็นขั้นแรกที่ ผู้วิจัยได้ให้ครู ในโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายความรู้ที่ต้องการพัฒนา ซึ่งพบว่า ครูต้องการพัฒนา ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น ทำให้ครูภายในโรงเรียน เกิดความรู้สึกร่วมกันเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา ครูมีความเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้น และรู้ถึงประโยชน์ และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องแนวคิดของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548) ได้กล่าวถึง การกำหนดเป้าหมายมาจากการระดมสมองของผู้ปฏิบัติงาน มีการศึกษาสภาพปัญหาของหน่วยงาน และกำหนดเป็นวิสัยทัศน์จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา นั้น ซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องมีวิสัยทัศน์กล้าคิด และตัดสินใจ และสอดคล้องกับเป้าหมาย ไซโยวหาร (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ สั้นกระชับ ชัดเจน และกระตุ้นให้บุคลากรมุ่งอนาคต วิสัยทัศน์พันธกิจ มีความสอดคล้องกัน ครูได้รับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ มีวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งครู และผู้เรียน เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการจัดการความรู้ ตามแนวทางข้างต้นเช่นกัน และจากการติดตามผลการปฏิบัติจริงในภาคสนาม พบว่า นอกจากดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาแล้ว ยังมีการทำงานลักษณะแบบพลังเครือข่ายความร่วมมือจัดการความรู้ของครูในโรงเรียน โดยนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ต่อกัน ภายในโรงเรียน รวมทั้งการใช้เครือข่ายทางสังคม (Social Network) และระบบเทคโนโลยีในการติดต่อส่งข่าวสารความรู้ล่วงหน้าให้เกิดการจัดการความรู้ ทำให้เอื้อ และส่งผลต่อการพัฒนาครูเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องงานวิจัยของ Hussian และคณะ (2004 : Abstract) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ พบว่า ความสามารถในการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการจัดการความรู้ และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการความรู้ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และส่งเสริมต่อความเป็นองค์กรแห่งความรู้ การพัฒนาครู โดยใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการความรู้ครั้งนี้ ทำให้ครูทุกคนภายในโรงเรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคม ผู้วิจัยเห็นว่า ในกรณีการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการ

ครู ครึ่งนี้ได้ทำให้ครูได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นเลิศโดยผ่านการนำเสนอผลงานการจัดการความรู้ของเครือข่ายจัดการความรู้ภายในโรงเรียน และจากการสะท้อนคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูทั้ง 5 เรื่อง ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองไปในทางที่ดีทุกเรื่อง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัย 1 ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “ครูโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้เปลี่ยนพฤติกรรมตนเองไปในทางดีทุกด้านจริงๆ เนื่องจากการร่วมกิจกรรมจัดการความรู้ทำให้รู้สิ่งดีๆ จากครูต่างระดับชั้นเรียน ครูในโรงเรียนพูดต่อๆ กันพร้อมกับย้อนดูพฤติกรรมของตนเอง และปรับปรุงในการประพฤติปฏิบัติตนให้ดีขึ้นเสมอ ขณะเดียวกันได้เรียนรู้ความเคลื่อนไหวการพัฒนาซึ่งกันและกันตลอดเวลาผ่านช่องทางเครือข่ายสังคม และระบบเทคโนโลยีซึ่งรวดเร็วและน่าสนใจมาก” จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปให้เห็นว่า การพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้ดำเนินการตามด้านการจัดการความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน ที่ได้ปรับปรุงพัฒนามาตามลำดับ ทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาครู และโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นำรูปแบบการจัดการความรู้ ไปพัฒนาครูด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 เรื่อง ดังกล่าวแล้ว จากการติดตามการสะท้อนคิดของครู และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ร่วมวิจัย พบว่า ส่งผลดีต่อการพัฒนาครูทำให้เกิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทุกเรื่อง บรรลุเป้าหมายการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ขั้นที่ 2) การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 3) การสร้างความรู้ ขั้นที่ 4) การจัดเก็บความรู้ ขั้นที่ 5) การนำความรู้ไปใช้ และขั้นที่ 6) การประเมินผลความรู้ ทุกขั้นตอน สามารถ

นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นที่ 1) การบ่งชี้ความรู้ ต้องให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางความต้องการในการจัดการความรู้

1.2 ด้านผลที่เกิดขึ้น หลังการใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่พัฒนาแล้ว พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมทุกเรื่องไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างความรักและความเป็นกัลยาณมิตรแก่ผู้เรียนการมีเจตคติที่ดีรักและศรัทธาอาชีพครู การหลีกเลี่ยงมั่วเมาอบายมุข และการมีความอดทนอดกลั้น ขยัน ประหยัดและรู้จักให้อภัยผู้อื่น ดังนั้น ควรนำตัวอย่าง ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่ดีเด่นของครู เช่น การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นการพัฒนาครูต่อไปอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านข้อค้นพบที่เกิดขึ้น ในการใช้การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การจัดการความรู้จะเกิดผลดียิ่งขึ้นต่อเมื่อ มีพลังเครือข่ายจัดการความรู้ ได้แก่ ความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารต่อกัน ตลอดจนการมีปัจจัยเสริมสนับสนุน ได้แก่ วัสดุทัศนร่วม ภาวะผู้นำ และการทำงานเป็นทีม ดังนั้น บุคลากรทุกคนควรตระหนักในการนำการจัดการความรู้ไปใช้ในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ไปพัฒนาครูในด้านอื่นๆ โดยให้ครูมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

2.2 ควรใช้รูปแบบการจัดการความรู้ ในการพัฒนางานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งใน และนอกสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

2.3 ควรศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ในบริบทด้านการเรียนการสอน เพื่อสร้างความร่วมมือในการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ควรมีการศึกษากล้องประกอบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู เรื่อง การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- แก้วเวียง นำนผล. (2551). *การพัฒนาตัวแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เข็มชาติไชยโวหาร. (2548). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3*. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการความรู้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี.
- ชัชวาล วงประเสริฐ. (2548). *การจัดการความรู้ในวงการธุรกิจ Knowledge Management For Business Firms*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ทิตนา แคมมณี. (2543). *วิธีสอนสำหรับครูมีอาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิมแก้ว ธรรมรักษ์สกุล. (2551). *รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านสมัย จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระวัฒน์ เขียมแสง. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พสุ เดชะรินทร์. (2547). *ยอดผู้นำยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- วิจารณ์พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.(2548). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา*. นครปฐม : กระทรวงศึกษาธิการ.
- Aidemark, J. (2007). *Strategic planning of knowledge management system: A problem exploration approach*. A Dissertation Abstracts International, Stockholm University.
- Anarong, N. (2009). *Librarians' attitudes toward knowledge management*. Israel : Bar –Han University.
- Bennett, J. K. & O' Brien. M, J. (1994). *The building blocks of the learning organization*. **Training**, 31(6), 41-49.
- Davenport, T., & Prusak, L. (1998). **Working knowledge: How organizations manage what they know**. Boston : Harvard Business School Press.
- Hussain, F., & Others. (2005). *Managing management effectively*. *Journal of Knowledge Management Practice*, (May). (Online). Available : <http://www.tlinc.com/artic 166 htm>. Accessed (10 October, 2005).
- Marquardt, M., & Reynolds, A. (1994). **The global learning organization**. Burr Ridge, IL: Irwin Professional Pub.
- Nonaka, I. (1994). *A dynamic theory of organizational knowledge creation*. **Journal of Organization Science**. 5(1), 13-14.
- Seufert, A., Kroger, G., & Bach, A. (1999). *Towards knowledge networking*. **Journal of Knowledge Management**, 3(3), 180 - 190.
- Swan,W., Langford, N., & Watson, I. (2000). *Viewing the corporate communication as a knowledge network*. *Corporate Communications: An international journal*, 5(1), 49-58.
- Tobin, Tom. (2003). **Ten principle for knowledge management success**. Stamford, CT: Gartner.
- Vander, S. R., & Spijkervet, A. (1997). **Knowledge management: Dealing intelligently with knowledge**. edited by Liebowitz J., & Wilcox (Eds). Knowledge and its Intergrative elements. New York. : CRC Press.

ทักษิณ คำใส : ออกแบบจัดหน้าบทความ